

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 552. Qualiter extinguatur debitum interitu rei debitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

tio seu debitum; quia juxta *L. 21. de lib. legat. & L. penult. h. t.* est solutio civilis *Struv. h. t. th. 84.* describique potest, quod sit debiti & crediti in eandem personam confluxus; dum nimirum debitor sit haeres creditoris, vel creditor debitoris, vel etiam tertius quis utriusque succedit, vel principalis & fidejussoria obligatio in duabus aliis personis subsistens in unam eandemque personam devenit. *L. 75. & 95. ff. h. t. Gratian. discip. for. L. 2. d. 203. & 204. Struv. cit. th. 84. & alii ab iis citati.* Ratio autem, cur tali concursu inducatur confusio, & consequenter non tantum civilis sed & naturalis tollatur obligatio juxta *L. 85. §. 2. ff. h. t.* seu simpliciter extingatur debitum, est, quod nemo sibi ipsi obligatus esse, vel à seipso quid petere possit. *Muller in Struv. cit. th. 84.* Sic itaque confusione quoque tollitur obligatio fidejussoria, dum fidejussor succedit principali debitori, vel hic fidejussori suo; cum duplex obligatio civilis simul in eodem esse non possit, sed principalis obligatio, quae major est, causam fidejussionis excludit. *Struv. l. c. th. 85.* quod tamen trifariam limitatur. Primò, nisi creditor per talem confusionem afficiatur damno. Ratio siquidem juris, quae causam fidejussionis propter principalem obligationem excludit, non debet esse damno creditori, qui sibi diligenter prospexit expectando fidejussorem. *Bachov. ad Trient. vol. 2. d. 28. th. 7. lit. c. Muller. h. t. th. 85. lit. §.* Secundò, nisi obligatio principalis sit tantum naturalis, adeoque inefficax ad producendam actionem in foro civili. *L. 21. §. 2. ff. de fidejuss. Zang. de except. p. 3. c. 9. n. 16. Mull. l. c.* Tertio nisi contra fidejussorem debitori succedentem ante successionem lis fuerit contestata. *Hering. de fidejuss. c. 20. §. 16. n. 22. Muller. l. c. qui etiam lit. n.* ait singulare quid esse in fidejussore, qui pro majore securitate pignus creditori constituit, ita ut, si huic succedat principalis debitor, ac ita extingatur obligatio fidejussoria, non tamen cum ea extingatur etiam pignus; eò quod creditor jam sit in pignore quæsitum jus, quod per fidejussoris aut debitoris successionem & invito sine illius facto auferri nequit, donec debitum solvatur, aliòve modo ei satisfiat. *Brunem. ad L. 93. ff. h. t. n. 2.* de cetero confusione tollitur obligatio principalis hæredis succedentis debitori pro ea tantum parte, pro qua succedit, seu debitor relictus hæres à creditore pro hæreditaria portione tantum liberatur debito; & non nisi ex asse scriptus hæres liberatur omnino seu toto debito. *Struv. ad ff. h. t. th. 86. apud Muller. ibidem.*

Quest. 551. An & qualiter debitum solvantur legando vel donando creditori id, quod ei debetur.

Resp. Non satis in eo convenire AA. variè id ipsum distinguendo. Nam primò id affirmant *Menoch. L. 4. de presump. p. 2. presump. 109.* alique ab eo citati de debito procedente à lege; eò quod lex obligationem seu debitum aliquod inducens, simul concedat privi legium, ut id legatum vel donatum imputetur in compensationem hujus debiti. *Arg. L. hujusmodi. §. cum pater. ff. de legat. & L. si cum dotem. §. si pater. ff. solut. matrim.* Negant è contra de debito procedente ex causa voluntaria, nimirum ex conventionione, donatione aliòve pacto subdistinguentem hoc ipsum *Covar. in c. officii de testam. n. 2.* ut procedat, si debitum sit tale, ad quod solvendum testator seu legans à Judice cogi poterat; secus, si cogi ad hoc non poterat, sed solum spectato foro interno relictà conscientiae propriae solvendum. Secundò *Laym. L. 2. sum. tr. 2. c. 12. circa finem.* quòd, si debitum procedat ex Jure ecclesiastico ob delictum. V. g. ob absentiam à choro, ob omissione horarum possit com-

R. P. Leur. fur. Can. Lib. III.

pensari legatione & donatione eleemosynarum facta ecclesiae vel pauperibus, quibus illud debitum applicatum; ex ea præcipue ratione, quòd ejusvis fidelis facientis eleemosynam virtualis intentio sit, satisfaciendi per eam omnibus obligationibus, quas suis peccatis & negligentis contraxit. Tertio distinguit *Castrop. tr. 32. d. 1. p. 17. §. 8. n. 2. & 3.* hac ratione, ut, si quis dum legavit vel donavit, memor debiti sui, tunc habuerit animum legatione hac vel donatione compensandi debitum, etiam si utatur his verbis *lego, dono:* ipsum rei, sa compensetur & extingatur, debitorque liberetur hac ratione tanquam facta solutione. secus, si tunc memor sui debiti, non habuit animum ista donatione vel legatione solvendi debitum. Si verò tempore facta legationis vel donationis inemor fuit sui debiti, censet non fieri per eas illius compensationem seu extinctionem debiti, sive illud sit conventionale seu voluntarium (in quo dicit esse ferè sententiã omnium) sive legale, tam in foro conscientiae quam externo, nisi adsint manifestissimæ conjecturæ animi legantis vel donantis intendentis solutionem debiti. quæ tamen quomodo adesse possint, non video; cum dicatur donans vel legans inemor debiti, nisi fortè loquamur de voluntate interpretativa. Ratio, quæ movetur *Castrop.* hæc est (ut ipse ait, efficax) quòd solutio debiti, quæ est actus justitiæ comutativa (intellige, si debetur ea ex justitia) non possit esse opus liberale & beneficium, quale est legatum & donatio, utpote continentia puram gratiam & liberalitatem. Unde etiam non subsistat sententia *Laym.* si posita lege debitum illud ex delicto sit debitum ex justitia. Verum non satis video, quomodo hæc combinentur cum iis, quæ subjungit *Castrop. n. 4.* dum ait: communis & receptissima sententia est, in debitis legalibus (intellige, etiam pro foro externo; de hoc enim loquitur) compensationem debiti admitti debere, dum in legato vel donatione contrarium non colligitur, ut manifestè probatur ex *Auth. prætereac. unde vir & uxor.* ubi legatum à marito uxori factum imputatur in illam partem, quæ à marito uxori & c. ubi verò legatum est in specie, & debitum legale in genere, adhuc locum esse huic compensationi, docet *n. 5.* cum *Menoch. L. 4. p. 2. presump. 109. n. 35. & 37. Fachin. L. 5. controv. c. 34.* contra *Bart. in cit. L. hujusmodi. §. cum pater. ff. de legat. Covar. in c. officii de testam. n. 2.* ex ea ratione, quòd in præsentem non agatur de compensatione vera, quæ inter res functionem non admittentes, seu quæ sunt diversæ speciei, sed de imputatione, ad quam parum refert, an res sint ejusdem, an diversæ speciei.

Quest. 552. Qualiter debitum extingatur interitu rei debite.

Resp. Interitu rei in specie debite absolvitur debitor ab obligatione. Estque hic modus finiendæ obligationis naturalis potissimus. *Brunem. ad L. penult. h. t.* *Muller. ad h. t. th. 81. lit. §.* ubi etiam, quòd idem sit, sive interitus sit naturalis, sive civilis, dum nimirum res commercio eximitur juxta *L. 83. ff. de V. O.* distinguendum tamen hoc ipsum, ut procedat, si pereat ante moram culpabilem à debitore factam. *L. si Titia centum. §. fin. ff. de legat. L. quidam testam. §. si tibi ff. eod.* Secus, si pereat post moram; tunc enim æstimationem præstare debet debitor *L. quod tit. §. ff. si certum perat.* quòd tamen intelligendum, si res pari modo apud dominium non esset peritura. *L. si plures. §. 1. ff. depositi.* & ita *Fachin. L. 2. controv. c. 72. Castrop. tr. 32. d. 1. p. 16. §. 4. n. 3.* subdistinguit hæc ipsa *Muller. loc. cit. lit. §.* ita ut, si agatur actione personali, debitor post commissam ad casum fatalem omnino teneatur. *L. 5. ff. de reb. cred. Carpz. p. 2. c. 16. def. 25. Zoël. in ff. h. t. n. 34.* quòd si verò

Ccc

res

res post commissam moram perierit, & agatur actione reali ab solvitur possessor bonæ fidei, si res post cæptum iudicium absque dolo vel culpa eodem modo apud creditorem peritura fuisset; quia nullus possessor super est, contra quem agi possit, malæ autem fidei possessor, et si re ante litem contestatam perempta, conveniri nequeat nisi quò ad fructus, teneatur tamen post contestatam litem, idque non tantum ad ipsius æstimationem, verum etiam quò ad omnes fructus. *L. 17. §. 1. ff. de R. V.* Attendendum etiam, an res, quæ perit, debita fuerit ex re accepta, an ex contractu, an ex delicto. Nam primò, si ex re accepta, & res in individuo aliena, peritque sine possidentis culpa, perit domino. Si non erat in individuo aliena, tenetur possessor illius tantum, quantum factus est ditior. de Lugo de *7. §. 7. d. 21. n. 57.* si debitum quid ex contractu non in individuo, sed in genere, res, quomodocumque pereat, perit habenti eam; quia hic adhuc est dominus illius; si tamen ea ex voluntate creditoris tradita alicui ab eo designato ad illum deferenda, perit creditori. Et si in individuo debetur, videndum, ex quo & qualiter seu sub qua culpa ad ejus custodiam obligante contractu debebatur, & num culpa talis aut etiam nulla admittitur. de Lugo *l.c.* Si debitum est ex delicto, debetque res aliena in individuo. V.g. furto accepta, vel ejus aut damni illati injustè valor restitui, eaque nuncio vel amico fideli etiam confessario tradita, ut creditori deferatur & restituatur, perit, nimirum ab eo rursus ablata aut perdit vel retenta, non improbabilem esse sententiam, debitorem liberari, dicit, Less. *L. 2. c. 16. du. 6. n. 67.* esse absolutè probabilem, astruit Filiuc. *Tom. 1. tr. 32. c. 5. n. 135.* esse in praxi tutam. Dian. *Tom. 1. p. 2. tr. 3. miscell. resol. 2.* eò quòd in hoc casu debitor fecerit, quantum debuit ac potuit, dum non suppetebat alia occasio melior restituendi, & creditor in hoc casu censeatur, & prudenter præsumatur consensus fuisse in hunc modum sibi deferendi & restituendi rem suam. Oppositam nihilominus sententiam, nimirum non liberari debitorem, communem dicit de Lugo *l.c. 59.* & pro ea citat Less. *l.c. Rebell. L. 2. de obl. Inst. 9. 13. §. 3. n. 11.* Mol. *Tom. 3. d. 754.* Pet Nav. *L. 4. de rest. c. 5. du. 1. n. 19.* Tolet. *L. 5. c. 24. n. 2.* & plures alios, probatque eam variè à posteriore; nimirum, quòd in tali casu juxta communem non liberetur debitor inculpabiliter debens ex contractu, adeoque multò minus debitor ex delicto. Quòdque, si in eo casu liberaretur debitor ex delicto, dicendum quoque esse, hunc etiam liberandum, si res debita apud ipsum bene custodita perisset casu fortuito, non peritura simili casu apud dominum; eò quòd etiam creditor contentus fuisset, rem custodiri apud debitorem, usque dum occurreret occasio tuta eam restituendi; cujus tamen contrarium fateantur omnes; adeoque istiusmodi interpretativam voluntatem & consensum præsumptum non sufficere ad liberandum debitorem ab obligatione solvendi seu restituendi. Probat etiam à pari; dum ex voto obligatus ire Lauretum, tempestate delatus in Siciliam, et si ex parte sua fecerit, quòd potuerit, non liberetur voto suo; adeoque adhuc teneatur ire Lauretum; quia re ipsa adhuc non potuit, quòd debebat. Ac denique ratione à priorè generali, quòd debitor ex delicto eo ipso obligatus sit ad omne damnum etiam fortuitum, quòd domino sequitur ex eo, quòd ei res sua injustè ablata; adeoque quomodocumque res perierit, sive ex culpa nova debitoris, sive sine ea, si teneatur dominum servare indemnem. Unde jam etiam, & debitor in eo casu fecerit, quòd potuit, ad evitandum novum peccatum,

neccum tamen fecit, quòd fieri debuit ad extinguendum debitum. Et licet etiam consensus fuisset creditor, ut res tali via, puta per confessarium &c. ad se rediret, non tamen aliter, quàm retento suo jure, quòd ex delicto debitoris habebat, ut quomodocumque ea ad se non perveniret, adhuc debitorem ad se servandum indemnem haberet obstrictum; secus, ac foret, si ipse designasset talem viam, mandassetque per talem personam rem ad se deferri; cum tunc vitalis mandati haberet pro accepto debitum traditum tali personæ ex ejus mandato; atque ideo remississet jus ad damna secuta, quam diu res ad illum non perveniret. In præsentè autem casu intelligatur tantum consentire, ut debitor, retenta priorè obligatione, viam illam restituendi tentaret suo periculo, non creditoris. Ita probabilius de Lugo, *l.c. n. 60.*

Quæst. 553. An & qualiter probanda facta solutio.

1. Resp. primò: solutio (quæ nullum habet effectum, nisi certò constet esse factam) cum sit facti, non præsumitur, sed est probanda. *L. fin. c. h. 1. & ibi Brunem, Mascard. de probat. concl. 318. n. 1.* Faber. *in cod. L. 4. tit. 14. def. 6. n. 1.* cum communi, & quidem ab eo qui illam allegat, seu se solvisse affirmat. *Mascard. l.c. concl. 981. n. 1.* Faber. *l.c. def. 58.* Muller. *h. r. th. 76. lit. a.*

2. Resp. secundo: probandi verò solutionem vulgares & præcipui sunt modi sequentes. Primus, qui fit per quitantiam seu apocham à creditore datam, quippe quæ dicitur tutissima solutionis probatio; cum in se contineat ipsius creditoris confessionem de recepta à se solutione, quâ nulla melior, major efficaciorque probatio reperiri potest. *Carpz. p. 2. c. 29. d. 13.* Muller. *l.c. lit. c. & lit. n.* Idem est de alio instrumento, quo pecuniæ debita soluta professio continetur, *L. 14. c. h. r. Lauterb. h. r. §. 35.* modo tamen de manu scribentis apocham constet. *Masc. l.c. concl. 109. n. 8.* quamvis am scriptam esse manu partis seu creditoris, non sit de substantia seu forma illius; cum paria sint, scriptum quid esse à terço de voluntate partis, & scriptum esse manu ipsius partis, *Carpz. L. 3. c. 8. resp. 79. n. 9.* Muller. *l.c. lit. j.* Urverò quis nomine alterius pecuniam debitam recipiat, & quitantiam dare possit, speciale ad hoc requiritur mandatam creditoris, Muller. *l.c.* Licet autem apocha data à tutore pupilli super solutione facta probeat, si tamè pupillus (idem est de minore respectu curatoris) in facta solutione lapsus, eò quòd. V.g. tutor minus aut in deteriore moneta acceperit, aut aliquid de debito remisit, non obstante ea quitantia; conceditur pupillo vel minori restitutum in integrum, & facultas denno conveniendi debitorem. *L. 3. c. si tutor. vel curat. Jo. Gutt. de tutel. p. 2. c. 22. n. 22.* Idque, etiam si autoritatis Magistratus intervenit, & quitantia data in iudicio; secus tamen, si Magistratus id jusserit *Carpz. p. 2. c. 11. def. 57.*

3. Secundus probandi modus est, si debitor chirographum quo se creditor obligaverat, ab eo restitutum penes se habeat. *Arg. cit. L. 14. c. h. r. Perez. in cod. h. r. n. 16.* *Besold. vol. 2. conf. 59. n. 3.* *Lauterb. cit. §. 35.* modo tamen constet vel probetur redditum à creditore, ut *Struv. cit. th. 76. §. ibid.* Muller. *lit. n. citat. Fab. in cod. L. 8. tit. 30. def. 1. & 28.* *Gail. L. 2. obs. 37. n. 7.* *Carpz. L. 5. resp. 104. n. 1.* & aliis. Non tamen sufficit, si illud ab alio receperit, ut *Lauterb. citans L. 15. c. h. r.* Solam tamen etiam redditionem chirographi non probare solutionem factam esse; cum ex alia causa illud recipere potuerit, ait Mull. *l.c. lit. d.* quamvis, ut addit, uti etiam *Lauterb. interim, dum de-*

bitor